scheldestromen

24 | lente 2016 | tijdschrift van waterschap Scheldestromen

Loop de lente in!

Waterschap sponsor van Marathon Zeeuws-Vlaanderen

Verder: schapen op de dijk | innovatie: grondradar meet klei | verbouwing gemaal Campen

welkom

Me Tarzan, you Jane. Elk moment verwacht je de held van de jungle, slingerend van liaan naar liaan, tevoorschijn te zien komen. Je kan zijn door merg en been gaande oerkreet al van verre horen. Of Henry Morton Stanley die zich met een machete een weg baant door het ondoordringbare groen, onderwijl de woorden oefenend: 'Dr. Livingstone, I presume?' Hoor ik het getimmer van Albert Schweitzer die, net voorbij Lambaréné, een ziekenhuis aan het bouwen is? Of zie ik daar Clarence, de behoorlijk scheel kijkende leeuw uit Daktari, twee keer? Nee, zomaar een stukje Zeeuwse polder.

Rudy Visser is waterschapsfotograaf

Lentepracht in de Thoolse polders.

inhoud

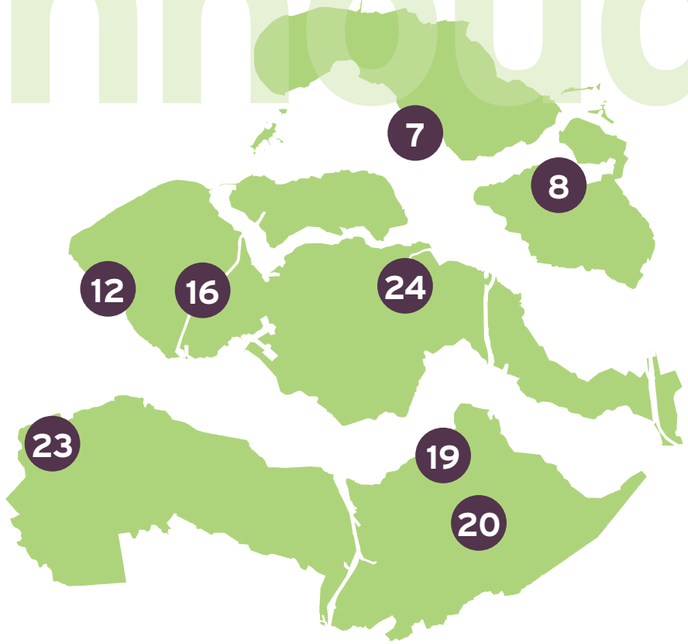

7 Dijkversterking Schouwen-Duiveland

8 Grondradar en andere innovaties

12 Proef met schapen op de dijk

16 Achter de schermen bij meldkamer

19 Vervangen dieselmotoren gemaal Campen

20 Marathon van Zeeuws-Vlaanderen

23 Weegbrug Cadsandria

24 Voorjaarstrek muskusratten

Hoe gaat het eraan toe bij de meldkamer van politie, brandweer en ambulance? Lezer Kees Sanderse mocht bij hoge uitzondering een kijkje nemen bij de meldkamer in Middelburg.

“De grondradar meet 38.000 punten.”

Grondradar
Koos rijdt vijf keer over hetzelfde stukje dijk. Of-ie dat niet beter lopend kan doen? Nee, want door de grondradar die achter zijn auto hangt, wordt de kleilaag van de dijk in beeld gebracht. Waar hij eerst met een grondboor 60 boringen per dag deed, meet-ie nu 38.000 punten in een paar uur.

Schapen als natuurlijke grasmaaiers.

Binnenkort is de marathon van Zeeuws-Vlaanderen weer. Ook gezellig voor niet-lopers!

Parfum in de polder, de muskusratten gaan weer op pad.

Op de cover: één van de 600 deelnemers aan de marathon, pagina 20.

verder

6 Nieuwsberichten

11 Post

14 Buiten

19 In de steigers

23 Bijzonder gevonden

colofon

Scheldestromen is het tijdschrift van waterschap Scheldestromen. Iedereen die interesse heeft, kan een gratis abonnement aanvragen. Het blad verschijnt vier keer per jaar. Het volgende nummer verschijnt half juni.

Redactie: Linda van Dijke (hoofd- en eindredacteur, LvD), Janneke la Gasse (JlG), Arjan Goossen (AG), Gerard de Kock (GdK), Chantal de Putter (CdP), Danielle Steijn (DS) en Rudy Visser.

Overige tekstbijdragen:
Sandra Minneboo en Stefanie Fassaert.

Beeld: Rudy Visser, Fred Schenk, Het Zeeuwse Landschap (pagina 6 midden).

Opmaak: Life Design, Zierikzee

Druk: Pieters Media, Groede
Oplage: 19.000

FSC www.fsc.org RECYCLED Papier gemaakt van gerecycled materiaal FSC® C021795

Reacties, vragen of suggesties?
Ons redactieadres:
Team Communicatie
Antwoordnummer 700, 4330 WB
Middelburg (geen postzegel nodig)
communicatie@scheldestromen.nl,
088-2461000 (lokaal tarief).

www.scheldestromen.nl/tijdschrift

Volg ons op facebook:
facebook.com/scheldestromen

WaterschapScheldestromen

Volg ons op twitter:
twitter.com/waterschap

nieuws

Maling aan gemalen

Weet u het verschil tussen een poldergemaal en een rioolgemaal? Een gemaal is een gemaal zult u misschien zeggen. Toch hebben deze twee een essentieel verschil. Een poldergemaal brengt overtollig oppervlaktewater uit de polder naar grotere wateren. Het zorgt voor het juiste waterpeil in sloten en andere waterlopen. Een rioolgemaal verpompt afvalwater uit een woonkern naar een van onze rioolwaterzuiveringen. Het vieze water dat u doorspoelt komt via de riolering van uw woning in de gemeentelijke riolering terecht. Ongeveer bij de gemeentegrens komt al het afvalwater samen en wordt het door een rioolgemaal van het waterschap doorgestuurd naar de zuivering. Het gezuiverde water gaat vervolgens weer terug de natuur in. (JIG)

Gemaal Elektraweg in Middelburg is een rioolgemaal.

Natuur aan de **kust**

In en rondom Cadzand-Bad leven veel boomkikkers. Dit beschermde diertje is maar enkele centimeters groot en heeft een gifgroene kleur. Om de boomkikker na de kustversterking een fijne leefomgeving te bieden, worden de drie bestaande kikkerpoelen in de duinen in Cadzand-Bad uitgediept en komen er vijf nieuwe poelen bij. Voor de beschermde veldspitsmuis en nachtegaal zijn de werkzaamheden aangepast. Voor de muis zijn de duindoorns gefaseerd verwijderd, zodat deze langzaam kon 'verhuizen'. En de beplanting is pas weggehaald buiten de broedperiode van de nachtegaal. Ook aan beschermde planten is gedacht: zo'n veertig blauwe zeedistels zijn uitgegraven en op een andere locatie herplant. (SF)

Lekker **breed** fietsen

Fietst u wel eens door de duinen tussen Westkapelle en Zoutelande? U bent zeker niet de enige. Het is ons drukst bereden fietspad. Vooral in het recreatieseizoen genieten vele fietsers van dit gebied. Extra belangrijk om dus te zorgen voor de veiligheid van iedereen. Met zoveel fietsers op een pad van slechts twee meter breed is dat niet makkelijk. Daarom hebben we het pad verbreed naar drie meter en we hebben de schade, veroorzaakt door de wortels van de duindoorns, hersteld. We wensen u veel fietsplezier over dit mooie pad. (DS)

120 emmers per seconde

Gemaalmachinist Annechine start de pompen.

Het watersysteem tussen Kapelle, Wemeldinge en Hansweert kan weer tegen een stootje. Sinds begin dit jaar is het waterpeil in het gebied in handen van het nieuwe gemaal Schore. De polders in dit gebied, zo'n 1521 hectare, zijn gevoelig voor wateroverlast. Met twee pompen die samen 120 emmers water per seconde kunnen afvoeren naar de Westerschelde, is de afvoer van overtollig oppervlaktewater gegarandeerd. De waterlopen en duikers naar het gemaal toe worden vergroot waardoor het water ook sneller bij het gemaal kan komen.

Naast het afvoeren van water, heeft het gemaal nog een andere belangrijke taak. Voor een goede waterkwaliteit is vis in onze binnenwateren noodzakelijk. Daarom zijn de pompen van het gemaal veilig voor vissen zodat ze ongeschonden het gemaal kunnen passeren. Voor de vis die vanuit het zoute Westerscheldewater naar ons zoetere polderwater wil trekken, is zelfs een vispassage aangelegd. Terug kunnen de vissen met de stroom mee naar buiten. Vooral de driedoornige stekelbaars, paling (glasaal en schieraal), bot, spiering en brakwatergrondel maken gebruik van de vispassage. (JIG)

Kust**versterking** Schouwen

De Zeeuwse kust is veilig. Maar om die in de toekomst ook veilig te houden blijft kustversterking nodig. Dit is een continu proces dat zich ontwikkelt volgens de nieuwste inzichten. En die inzichten reiken steeds verder. We weten steeds meer over zeespiegelrijzing en ook over andere bedreigingen dan het overstromen van dijken en duinen. Een voorbeeld hiervan is piping, dit is het doorsijpelen van water onderdoor de dijk, wat de stabiliteit op den duur bedreigt. Het doorsijpelende water spoelt de klei uit de beschermlaag van de dijk, waardoor die verzwakt en onstabiel wordt. Op Schouwen-Duiveland is de kans hierop op drie plaatsen geconstateerd: op de trajecten Boerderij De Ruyter-Flaauwershaven, Burghsluis-Schelphoek en Zierikzee-Bruinisse. Er wordt aan de binnenkant van de dijk een filterdoek aangebracht die uitspoeling van kleideeltjes voorkomt. We gaan dus niet in het dijklichaam werken. De werkzaamheden worden uitgevoerd tussen februari en oktober dit jaar. (AG)

Innovatie

We willen Zeeuws en betaalbaar blijven. Een manier om dat te realiseren, is om te kijken of werkprocessen slimmer en goedkoper kunnen. Innovatieve ideeën zijn er genoeg. We zijn benieuwd of nieuwe technieken kunnen leiden tot een kostenverlaging van ons werk.

Klei meten met een RADAR

Innovatie is een speerpunt uit het Bestuursprogramma. Vernieuwen kost vaak geld, maar als het goed uitpakt, kunnen innovaties juist veel geld opleveren. Daarnaast kunnen ze werk duurzamer en beter maken. Dat is de reden waarom we vernieuwende ideeën toepassen. Momenteel onderzoeken we onder andere de mogelijkheden van grondradars, drones en hergebruik van maaisel en snoeihout.

door Danielle Steijn-Laing

Met een grondradar, die je kunt vergelijken met een metaaldetector, kunnen we de kleidiktes van een dijk meten. Het stuurt signalen de grond in en de verschillende grondlagen sturen elk een ander soort signaal terug. Waar we nu nog ruim anderhalve dag arbeidsintensief bezig zijn om zo'n zestig grondboringen te krijgen, meet de grondradar 38.000 punten binnen een paar uur. Het klinkt natuurlijk allemaal leuk, maar je moet het wel eerst goed testen voordat je zeker weet dat deze manier van gegevens inwinnen ook echt meer oplevert. Koos Heijboer, kantonnier waterkeringen op Tholen, en Ilhame Oujamaa, beleidsmedewerker waterkeringen, hebben samen met het bedrijf GT Frontline uit Harfsen (Gelderland) gewerkt aan een grondradar speciaal voor ons waterschap.

Zanderige molshopen

Het probleem begon een paar jaar geleden toen Koos zag dat de molshopen op 'zijn' dijken uit zand bestonden in plaats van klei. Koos: "Een sterke dijk heeft aan de binnen- en buitenkant een flinke laag klei. Maar hier bij Moggershil zag ik steeds zanderige molshopen. Iets wat erop duidt dat er niet heel veel klei ligt. Ook delen van de grasmat waren verdord. Een veilige dijk moet echt een sterke, gezonde grasmat hebben. Dat was dus niet overal het geval. Om te kijken wat we moeten herstellen, doen we grondboringen. Zo kunnen we zien waar er nog wel klei ligt en hoe dik die laag is. Dat is zwaar werk en je hebt dan lang niet de hele kleilaag in beeld. Je neemt her en der wel monsters, maar een compleet beeld ontbreekt."

Koos en Ilhame zijn gaan kijken hoe ze wél een compleet beeld van de kleilaag konden krijgen. Ilhame: "We weten dat de mannen in de buitendienst heel goed kunnen bepalen of er ergens iets aan de hand is, maar je hebt gegevens nodig om dat te bevestigen. Er waren weinig bedrijven die hier de juiste oplossing voor konden bieden. Samen met GT Frontline hebben we onze eigen grondradar en programmatuur ontworpen. Nu zijn we bezig om de verkregen data samen te vertalen, zodat we de gevolgen goed in beeld krijgen."

Laat maar vieren

Het was eerst de bedoeling dat de grondradar al slingerend over de dijk met een quad voortgetrokken zou worden. Koos heeft echter een simpelere constructie bedacht voor z'n auto.

Links: de grondradar is speciaal ontwikkeld voor Scheldestromen.

Onder: Eind vorig jaar ging de eerste drone de lucht in om de pas versterkte waterkering in beeld te brengen.

Koos: “Ik ben gewoon wat gaan uitproberen met een touw. Als het touw kort is, meet de radar de bovenkant van de dijk in. Laat ik het touw wat vieren dan meet het beneden. En met z’n sleetje glijdt-ie goed over het gras achter de auto aan.” Om de hele dijk (binnen- en buitenkant) in beeld te krijgen, rijdt Koos, nu nog vergezeld door Ilhame, vijf keer langs hetzelfde stukje dijk. De inmiddels verkregen data zien er veelbelovend uit.
Ilhame: “We kunnen zien waar elektriciteitskabels liggen en hoeveel klei er wel of niet ligt. Om zeker te zijn dat de grondradar doet wat we ervan verwachten, gaan we ook enkele dijken inmeten die we vorig jaar hebben versterkt. Pas dan bepalen we of we deze vernieuwende manier van gegevens inwinnen blijven gebruiken.”

Gegevens uit de lucht

Het waterschap heeft ook al gevlogen met een drone. Zo’n vliegtuigje brengt vanuit de lucht andere informatie in beeld dan onze landmeters doen. We moeten eerst goed in beeld krijgen wat eventuele toepassingen zijn van deze nieuwe vorm van data-inwinning, maar tot nu toe kunnen we zeggen dat van een relatief groot gebied in korte tijd heel veel gedetailleerde gegevens zijn ingewonnen.

Opwarmen met snoeihout

Met 125.000 bomen en ruim 400 kilometer struiken, hebben we jaarlijks heel wat snoeihout. Dat kan hergebruikt worden om bijvoorbeeld iets te verwarmen. We hebben berekend dat we het Vrijburgbad in Vlissingen kunnen verwarmen met snoeihout. Dit levert de eigenaar van het zwembad een lagere energierekening op en ons een hogere vergoeding voor het snoeihout. We verwachten de investering al binnen zes à zeven jaar terug te kunnen verdienen. Dit is zo snel dat zowel de beheerder als de zwembadeigenaren mee willen werken.

Steiger van gras

We kunnen waarschijnlijk ook meer halen uit ons maaisel. Door verschillende innovatieve technieken te combineren, kunnen suikers, vezels en eiwitten eruit worden gehaald en op de rioolwaterzuiveringen misschien gebruikt worden als energiebron. Als alles positief blijft, vragen we voor de zomer subsidie aan voor een proef die moet uitwijzen of het idee inderdaad ook haalbaar en betaalbaar is. We gaan ook zelf experimenteren met mogelijke producten van maaisel, zoals palen en steigers. Zo verandert ons bermmaaisel gaandeweg van afvalstof in grondstof.

Innovatieve ideeën moeten zorgen dat ons werk slimmer en goedkoper wordt. We zijn benieuwd of al deze nieuwe technieken ons kunnen helpen om te besparen. ■

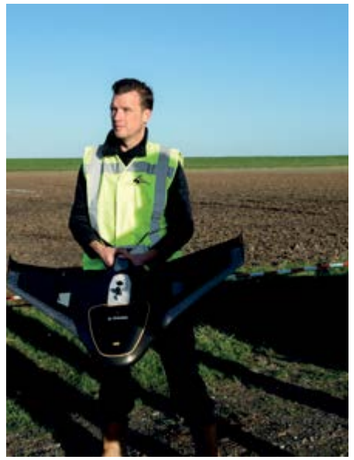

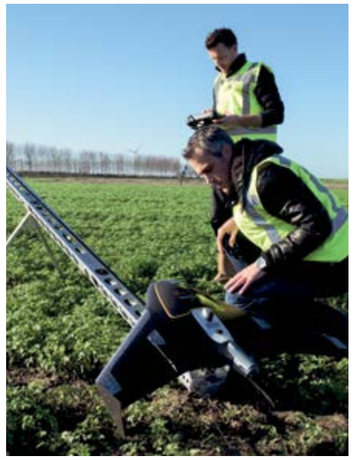

post!

inzendingen welkom:
communicatie@scheldestromen.nl

Extra doorlezen?

Uiteraard lees ik elke uitgave van het tijdschrift. Ziet er goed uit. Leesbaar. Interessant. Ik sta niet te boek als ras-criticus, maar helaas vielen mij bij de laatste uitgave 23 (winter) 2 storende foutjes op. Op pagina 2 wordt gerept van een giervalkje. Aangenomen dat het verhaal zich afspeelt in ons land (Zeeland) is dat onmogelijk. Ik ga er van uit dat het een torenvalk betreft. Giervalken komen alleen voor op IJsland en Scandinavië. En een ‘giervalkje’ is al gauw 2x zo groot als een torenvalk… zelfs groter dan onze buizerd. Jammer zo’n fout. Op pagina 12/13 zijn 2a en 2b door elkaar gehaald qua locatie op de kaart. Kan gebeuren… maar misschien het volgende nummer toch nog maar 1x extra doorlezen voordat de persen gaan draaien.

Ted C.J. Sluijter, Burgh-Haamstede

Bedankt voor uw e-mail en compliment. Fijn dat u het blad waardeert en dat u de moeite neemt om feedback te geven.

De ‘welkom’-rubriek heb ik (Rudy), in dit geval, geschreven vanuit een persoonlijke ervaring. Het is meer een soort column dan een weergave van de feiten. Vanaf de dag dat we het vogeltje vonden, sprak ik over een giervalkje. Vraag me niet waarom. Ik behoor, overduidelijk niet tot de categorie vogelkenners. Dus wat mij betreft was het een giervalkje. Ik had ook geen enkele behoefte om dit in een naslagwerk te gaan checken. Dus laten we het dan maar houden op enige dichterlijke vrijheid?

Op pagina 12 en 13 zijn inderdaad de nummers omgewisseld, bedankt voor de oplettendheid. Of we dat gaan oplossen door nog een extra keer te controleren is de vraag. Ik (Linda) doe veel controles maar helaas slipt er wel eens wat door.

Namens de redactie: Rudy en Linda.

Hoe lang de **winter** ook duurt, het is **zeker** dat de **lente** altijd volgt.

Digitaal

Ik heb weer een digitaal boekje gemaakt van het tijdschrift en gedeeld op al mijn sociale media.

Louis van der Hooft
Terneuzen

Getijden 2016

Weten wanneer het hoog- en laagwater is? We hebben nog een aantal getijdenboekjes op voorraad. Heeft u nog geen getijdenboekje aangevraagd? Vul dan het formulier in op onze website: www.scheldestromen.nl/tijdschrift. Geen internet? U kunt het ook schriftelijk aanvragen. Stuur een briefje met uw naam en adres naar Waterschap Scheldestromen, team Communicatie, Antwoordnummer 700, 4330 WB Middelburg (geen postzegel nodig). U kunt het ook afhalen op onze kantoren in Middelburg of Terneuzen.

Vragen over uw aanslag van het waterschap?

Heeft u vragen of een klacht over uw aanslag van het waterschap? Neem dan contact op met Sabewa Zeeland via 088-9995800 of www.sabewazeeland.nl. In 2013 heeft het waterschap de bevoegdheid om aanslagen op te leggen en in te vorderen overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Sabewa Zeeland. Sabewa behandelt ook kwijtscheldingsverzoeken, de klachten en de bezwaar- en beroepschriften tegen de belastingaanslagen.

Gemekker op de dijk

Het is een mooi Zeeuws plaatje. Zeedijken met grazende schapen. Het lijkt heel gewoon, misschien zie je het niet eens meer. Voor toeristen geven de schapen een stukje extra belevingswaarde. Maar deze natuurlijke maaiers zorgen ook voor een sterkere grasmat!

door Arjan Goossen

Deze natuurlijke grasmaaiers zorgen op termijn voor een sterkere grasmat. Door meer diversiteit van grassen en kruiden verbetert de bedekkingsgraad van de zeedijk.

De meeste schapen op de dijken zijn van pachters. Boeren die dijkvakken van het waterschap huren en gebruiken voor hooiwinning of om schapen op te laten grazen. Zwaardere dieren dan schapen mogen niet, omdat die de grasmat beschadigen waardoor de sterkte van de dijk in gevaar komt.

Op proef in dienst

Vorig jaar besloot het waterschap om als proef twee extra dijkvakken aan te wijzen om te laten begrazen met schapen in afgezette percelen. In het verleden waren er al positieve ervaringen opgedaan met het inzetten van schapen op bepaalde dijkvakken. Het ging om een gedeelte van de zeedijk bij Zoutelande en om de dijk tussen Nieuwvliet en Breskens. De schapen zijn een soort natuurlijke grasmaaiers. Kort gras is nodig, want als het te lang wordt slaat het neer, waardoor het onderliggende gras afsterft en er kale plekken ontstaan. Als er bij storm en hoogwater golven op de dijk slaan, spoelt de onderliggende kleibekleding weg.

Tussen twee hoeven

Schapen op de dijk zorgen op termijn voor een sterkere grasmat. Door meer diversiteit van grassen en kruiden wordt de bedekkingsgraad van de zeedijk verbeterd. De grasmat wordt steviger en dat geeft meer veiligheid tegen overstromingen. Daarnaast zorgt beweiding voor versterking van natuurwaarden. De schapen zorgen voor verspreiding van zaden, omdat ze op verschillende plekken grazen. Zaden blijven vastzitten tussen de hoeven en de vacht en worden op die manier verspreid. Behalve zaden verspreiden ze ook larven en eitjes van insecten. Flora en fauna raken over een groter gebied verspreid, waardoor de biodiversiteit in Zeeland wordt versterkt.

Kieskeurige grazers

De schapen eten het gras selectief weg, waar kruidenplanten van profiteren. Het resultaat is een grasmat waar diverse plantensoorten tot hun recht komen. De zeedijken werden in de proef het afgelopen jaar twee keer begraasd. De graasbeurten duurden enkele dagen. De graaslocaties werden afgezet met flexinetten. Het hele dijkvak werd in kleinere vakken opgedeeld. Zodra een vak voldoende kaal gegraasd was, werden ze in een volgend vak geplaatst. Als het hele dijkvak begraasd was, verhuisde de kudde naar een andere locatie in Zeeland.

Kudde in de stad

Ook andere overheden maken gebruik van beweiding door schapen. Zo trekt er soms een kudde door Middelburg. In de zomer zijn ze regelmatig te vinden in de berm van de Nieuwlandseweg en het dijkje tussen het station en de wijk Dauwendaele. Om van de ene locatie naar de andere te komen trekken ze soms door de stad.

Verlenging

Het inzetten van schapen op de dijk om de grasmat kort te houden is duurder dan machinaal maaien. Maar op plekken waar de grasmat schraal is en het gras niet goed wortelt, zorgt een schaapskudde voor verbetering van de grasmat. Dit duurt wel meerdere jaren. Het waterschap is van plan om dit verder te onderzoeken, door de proef op het dijkvak in Zoutelande met enkele jaren te verlengen. Tussen Breskens en Nieuwvliet graasden al jaren schapen. Dat blijft zo. ■

buiten

door Sandra Minneboo

Vissen kunnen via 22 vispassages van het buitenwater naar het binnenwater. In 2015 passeerden er 35.000 bij de 2 passages die we monitoren.

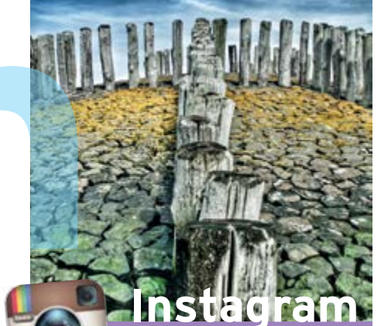

Instagram

Volgt u ons al op Instagram? Onze fotograaf Rudy Visser plaatst er waterschapsfoto's met een knipoog. Rudy brengt ons werk op een originele manier in beeld en laat op die manier ook meteen iets zien van het prachtige Zeeland.

www.instagram.com/waterschap_scheldestromen

Gratis ritje tunnel

Tolvrij naar de andere kant via de Westerscheldetunnel? Dat kan dit jaar nog op vier zaterdagen: 26 maart, 24 september, 29 oktober en 26 november. De tolvrije dag duurt precies 24 uur en loopt van 00.00 tot 24.00 uur. Ideaal voor een familiebezoek of een dagje winkelen in Terneuzen, Vlissingen, Sluis, Middelburg of Goes!

Wandel door de Zak

In de Zak van Zuid-Beveland beheert Natuurmonumenten zo'n 80 kilometer bloemdijken. De bloemdijken van Zuid-Beveland zijn dijken rond polders en voormalige getijdenkreken. Ze getuigen van de langdurige strijd tegen het water. Door opeenvolgende periodes van landwinning en overstromingen vormde zich een stelsel van binnendijken. Tussen de dijken herinneren welen (kolkgaten) aan oude doorbraken. Beleef deze Zeeuwse cultuurhistorie en 'wandel door de geschiedenis'. Bij Nisse is een wandelroute van 4,5 kilometer uitgezet. Startpunt is Schapenboerderij De Schaapskooi aan de Nieuwkamerseweg. U vindt de route via www.natuurmonumenten.nl/bloemdijken-van-zuid-beveland

Tussen **2016** en **2021** leggen we **68 kilometer natuur-vriendelijke oever** aan.

Graden-weetje

De temperatuur wordt gemeten in zowel Fahrenheit als Celsius. De populariteit van het gebruik van graden Fahrenheit en graden Celsius verschilt per land. Binnenkort op vakantie naar The States?
68 Fahrenheit = 20 °C.
Er bestaan ook omrekensites voor. Voor wie graag zelf rekent: omrekenen van Fahrenheit naar Celsius: de temperatuur in graden Celsius = (temperatuur in Fahrenheit – 32) × 5/9.

111 plekken in Zeeland...

... die je gezien moet hebben. Het is de titel van een Zeelandreisboek dat vol bijzondere plekjes staat. Met het mooiweerseizoen voor de boeg is het een uitstekende gids om al die onbekende pareltjes, veelal op dijken, langs sloten of andere waterschapslocaties, te gaan ontdekken. Van de Bruinisser Stelberg (die niet op Schouwen-Duiveland ligt!) tot de Rode Tent van Overduin. Of wat te denken van de Meester Van der Heijdengroeve? Ook voor Zeeuwen die denken elk hoekje van Zeeland te kennen, is er nog veel te ontdekken! Jan Kuipers en Heleen Dekker zijn de stuwende krachten achter het boek. Voor € 14,95 koopt u het in de boekhandel.

Week van ons water 1 tot en met 8 mei

www.onswater.nl

Proef en beleef Zeeland

Op www.proefenbeleefzeeland.nl vindt u allerlei streekproducten. Zeeuwse leveranciers zetten hun producten op deze site in de digitale etalage. Naast de smaakmakers van het land en uit de zee wordt aandacht geschonken aan ambachtelijke producten van slagers, telers, kwekers en bakkers. Maar ook kunst- en care producten van Zeeuwse oorsprong en boeken over streekproducten en de streek worden getoond. Het is ook mogelijk om de Zeeuwse lekkernijen online te bestellen. Via uw iPad ligt die Zeeuwse bolus zo op uw bord!

Jonge blaadjes

Veel bomen en struiken langs de Zeeuwse dijken en wegen zijn van het waterschap. Als ze aan het einde van hun levensduur zijn, rooien we ze. Het gerooide hout wordt hergebruikt voor bijvoorbeeld pallets of gaat naar een biomassacentrale. Gelukkig komen er op veel plaatsen jonge bomen of struiken terug.
De afgelopen maanden hebben we 1.760 bomen en 2.287 struiken geplant. Variërend van esdoorn tot walnoot en van rode kornoelje tot kardinaalsmuts. Zo houden we onze provincie groen en gezond.

Berichten over uw buurt ontvangen?

Wilt u op de hoogte blijven van berichten en publicaties van het waterschap, uw gemeente en de provincie? Met de e-mailservice 'Bekendmakingen' kunt u deze via e-mail ontvangen: zoek.overheid.nl U kunt aangeven welke soort publicaties u wilt ontvangen en binnen welke straal rond uw postcode.

Een lezer krijgt een kijkje in de keuken bij een bedrijf of gebied waar normaal geen publiek is toegestaan.

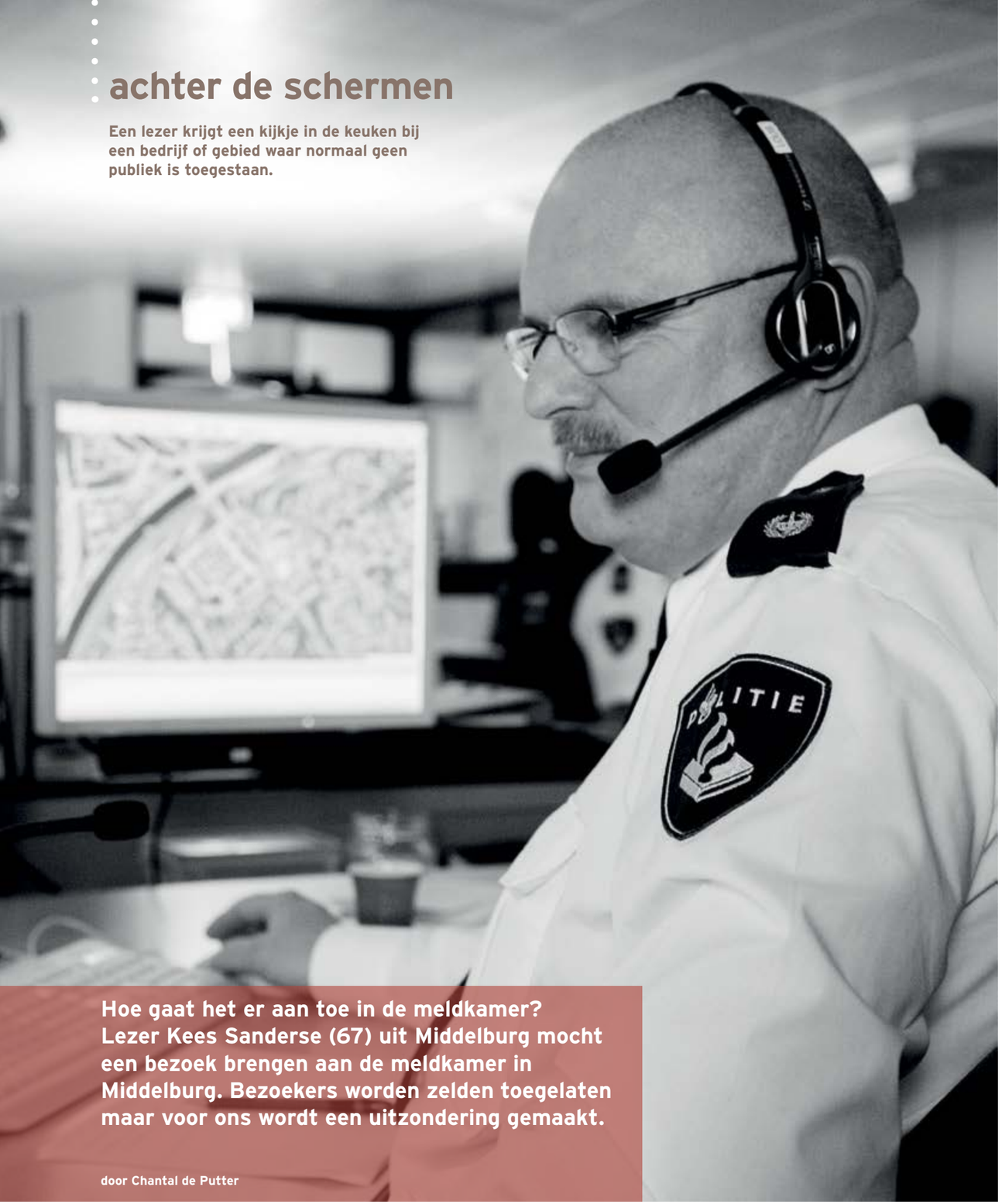

Hoe gaat het er aan toe in de meldkamer? Lezer Kees Sanderse (67) uit Middelburg mocht een bezoek brengen aan de meldkamer in Middelburg. Bezoekers worden zelden toegelaten maar voor ons wordt een uitzondering gemaakt.

door Chantal de Putter

112: wilt u politie, brandweer of ambulance?

Marten Geerse (56), senior meldkamercentralist, wacht ons op met een geheimhoudingsverklaring: “Op de meldkamer heb je natuurlijk altijd te maken met vertrouwelijke gegevens.” Hij gaat verder: “We hebben een meldkamer voor de politie, brandweer en de ambulance. Het zijn drie aparte meldkamers maar de collega’s zitten bij elkaar in één ruimte. Bij de meldkamer komen alle meldingen binnen en worden de eenheden die buiten aan het werk zijn, gecoördineerd. We werken op basis van prioriteiten 1 t/m 3. Bij prio 1 is er heel dringend hulp nodig en moet je binnen 15 minuten ter plekke zijn. Bij een prio 3 moet je binnen een uur aanwezig zijn. Dit zijn meldingen van bijvoorbeeld geluidsoverlast. Je maakt een pakket aan met gegevens voor de collega’s op straat. Deze gegevens worden gebundeld en beveiligd doorgegeven aan de collega’s in de auto. De navigatie is hieraan gekoppeld zodat ze precies weten waar ze naartoe moeten.”

Ringenverdeling

“We werken in zogenaamde ringen. Bij een 112-melding moet je binnen 15 minuten ter plekke zijn. Oostburg bijvoorbeeld is een kern met daaromheen een ring.” Marten vraagt of we enig idee hebben wat de kosten zijn voor een enkele rit als de ambulance moet uitrukken. Kees schat ongeveer € 400,- maar zit er flink naast. Een ritje kost al gauw € 1.500,-. “Bij sommige meldingen moet ook de trauma- of politiehelikopter worden ingezet. De traumahelikopter is gestationeerd op Zestienhoven bij Rotterdam. De politiehelikopter staat in Amsterdam en heeft speciale infraroodcamera’s waarmee je vanaf 1,5 kilometer hoogte een konijn in de tuin ziet lopen. De helikopter is afgelopen januari nog ingezet bij een overval in Vrouwenpolder.”

Servicenummer

Aan de Segeerssingel is ook een van de vier servicecentra gevestigd voor het landelijke servicenummer van de politie: 0900-8844. “Het nummer komt op vier locaties binnen: Roosendaal, Tilburg, Oosterhout of Middelburg. Op dit nummer komen vooral de prio’s 2 en prio’s 3 binnen. We merken wel dat het aantal telefoongesprekken daalt. We ontvangen steeds meer vragen via e-mail en Twitter. Eind februari starten we met een Whatsapp service. We denken dat

“Is er maar één 112-lijn?”

Meldkamer

Aan de Segeerssingel in Middelburg zit de meldkamer van de politie, brandweer en ambulance. Op dit adres is ook een van de vier servicecentra gevestigd van het servicenummer van de politie: 0900-8844. De politie maakt deel uit van de eenheid Zeeland-West-Brabant. De meldkamers zijn 24/7 bereikbaar.

Naast: senior centralist Marten Geerse legt lezer Kees Sanderse uit wat er op de schermen te zien is.

Onder: de meldkamers van politie, brandweer en ambulance zijn verschillend maar zitten wel in één ruimte.

dit een enorme vlucht zal nemen en zijn erg benieuwd hoe deze service gaat verlopen." E-mail, Twitter en Whatsapp zijn niet bedoeld voor 112-meldingen.

Piekdrukte

Ze weten goed in te schatten wanneer het rustig is en wanneer de piekdruktes zijn. Bij oudjaar en bij grote evenementen wordt er qua bezetting enorm opgeplust. Afgelopen 31 december heeft het servicenummer ruim 2400 meldingen ontvangen. In de zomerperiode wordt met een ander rooster gewerkt. Er zijn dan meer meldingen in de avond- en nachturen van geluidsoverlast en overlast door jongeren.

Eén lijn?

Kees vindt het allemaal reuze interessant en mag plaatsnemen achter een bureau in de meldkamer waar Marten uitleg geeft over de werking en functies van de vele schermen. Marten: "Hier kun je alle auto's zien die nu op de weg zitten, het volgende is een camerascherm en dat is een scherm voor de meldingen. "Bij carnaval kijken we mee in de drukke uitgaanscentra." Tijdens de uitleg komen er kort na elkaar drie 112-meldingen binnen. Kees is verbaasd dat er maar één 112-lijn is. Marten: "Deze lijn kan achter elk bureau in de meldkamer worden opgenomen en is per melding hooguit een paar seconden bezet. Nadat er is doorverbonden met politie, brandweer of ambulance is de lijn weer vrij." Kees concludeert lachend dat er heel wat is veranderd sinds de veldwachter: "Als klein jochie heb ik wel eens appels uit een boomgaard gejat en werd toen betrapt en naar huis gebracht. Als je pech had kreeg je ook nog eens straf van je vader."

Bestrijden met humor

Marten: "Je wordt soms geconfronteerd met veel ellende. Je kunt dit niet allemaal in je 'rugzak' meeslepen, want daar krijg je op een gegeven moment last van. We verwerken de ellende soms met zwartgallige humor die voor buitenstaanders misschien moeilijk te begrijpen is. Maar 112-meldingen waar kinderen bij betrokken zijn, zijn verschrikkelijk. Dat went nooit." ■

in de steigers

- Uitvoering: mei-november 2016
- Totale projectkosten: 1 miljoen euro
- Soort pompen: betonnen slakkenhuis (met half axiale waaier)
- Capaciteit: 620 m³/minuut
- Vermogen elektromotoren: 1x 400 kW en 1x 450 kW

Poldergemaal Campen, aan de Zeeuws-Vlaamse kant van de Westerschelde, wordt verbouwd. Na jaren trouwe dienst wordt de laatste dieselmotor vervangen door een elektromotor. Al met al een groot project waar meer bij komt kijken dan je misschien denkt.

door Gerard de Kock

Gemaal Campen

"Dit gemaal pompt in 2 minuten een buitenzwembad leeg"

Projectleider François Bommeljé is eindverantwoordelijk voor dit project, maar vertelt gelijk dat er met een heel team aan gewerkt wordt. "Omdat we bijvoorbeeld te maken hebben met elektrotechniek en werktuigbouwkunde, werken we met deelprojectleiders." Ergens vindt-ie het wel jammer dat de diesels langzamerhand vervangen worden door elektromotoren: "Het geluid en de lucht van een dieselmotor is natuurlijk prachtig."

François legt uit wat er precies gaat gebeuren. "Gemaal Campen bestaat uit twee pompen met twee motoren, een dieselmotor en een elektromotor. De dieselmotor is aan vervanging toe. Daar wordt, na een verbouwing in het gemaal, een elektromotor met nieuwe aandrijflijn voor teruggeplaatst. Daarbij vergroten we de capaciteit van het gemaal van 560 m³ per minuut naar 620 m³ per minuut. Om je een idee te geven: dit gemaal pompt in 2 minuten een flink buitenzwembad leeg."

Er zijn meerdere redenen waarom gekozen is voor een elektromotor. François: "De belangrijkste reden is dat een elektromotor meer bedrijfszekerheid biedt. Wat voor het waterschap ook belangrijk is, is dat het automatiseren en op afstand bedienen van elektromotoren eenvoudiger is. Daarnaast is er veel meer wet- en regelgeving voor dieselmotoren, zoals allerlei milieu- en veiligheidsvoorschriften voor opslagtanks van diesel. Toch verdwijnt diesel niet helemaal uit het gemaal. Het noodstroomaggregaat draait nog op diesel."

François verwacht nauwelijks overlast voor de omgeving. "De verbouwing vindt voornamelijk binnen het gemaal plaats en er hoeft gelukkig geen nieuwe stroomkabel naar het gemaal gelegd te worden." ■

Een marathon lopen

Zaterdag 16 april wordt voor de achtste keer de Marathon van Zeeuws-Vlaanderen georganiseerd. De 42,195 kilometer loopt grotendeels over waterschapswegen. Bovendien is het waterschap een van de hoofdsponsors van dit evenement.

door Arjan Goossen

Wist u dat er twee marathons uit de landelijke top 10 in onze provincie gehouden worden? De Kustmarathon en de Marathon van Zeeuws-Vlaanderen. Zeeland is dus een ware hardloopprovincie. De Kustmarathon staat op de vierde plaats, maar de Marathon van Zeeuws-Vlaanderen timmert aan de weg en is goed voor een mooie zevende plek. Elk jaar neemt het aantal deelnemers toe en in het Zeeuwse hardloopwereldje is ook deze marathon langzamerhand een begrip aan het worden. De start is in Hulst en de finish in Terneuzen. Sinds 2012 wisselt de start en finish tussen beide steden. Behalve een sportief evenement is het ook een feest voor jong en oud. De centra van Hulst en Terneuzen zijn vol met belangstellenden. Familie en vrienden moedigen de lopers aan en er worden diverse activiteiten georganiseerd.

Diverse afstanden

De marathon is met ongeveer 650 lopers de onbetwiste hoofdact. Maar de estafettemarathon is een goede tweede met zo'n 500 deelnemers. Die wordt gelopen in teams van vier deelnemers, die elk een kwart voor hun rekening nemen. Dit onderdeel is erg populair, want het was binnen een kwartier volgeboekt. Voor recreatieve lopers is zo'n 10 kilometer een mooie afstand en het samen trainen geeft veel plezier. Deze trainingen beginnen vaak in januari, traditiegetrouw de tijd van de goede voornemens. Andere afstanden zijn de kwart marathon (individueel) en de achtste marathon. Voor de jonge hardlopers worden er kidsruns georganiseerd.

Vrijwilligers

De marathon wordt helemaal georganiseerd door vrijwilligers. Meer dan driehonderd enthousiaste mensen zetten zich in om het evenement voor de lopers en de toeschouwers tot een succes te maken. Het grootste deel is actief op de dag zelf. Maar er zijn ook mensen gedurende het hele jaar bezig met de marathon. Het gaat dan om het werven van sponsoren, het verkrijgen van de benodigde vergunningen en het onderhouden van contacten met de betrokken overheden en andere partijen.

Parcours

Het parcours is een van de sterke troeven van deze marathon. In het voorjaar vinden de grote stadsmarathons plaats. Hiervan loopt het parcours voor het grootste deel door stedelijk gebied. De Marathon van Zeeuws-Vlaanderen is totaal anders. De start en de finish vinden wel plaats tussen gebouwen, maar de rest van het parcours loopt door prachtig weids en landelijk gebied. Omdat de marathon wordt gehouden in het voorjaar is het een echt lentefeest. Tot nu toe had de organisatie geluk: bij alle edities was het prachtig weer. Volgens veel lopers is het parcours bij de start in Hulst lichter. Je loopt dan meer met de wind in de rug.

Naast: één keer per jaar zijn we wel van het drinkwater...

Midden: de finish is dit jaar in Terneuzen.

Onder: de snelste loper doet er 2,5 uur over.

Citymarketing

Hardlopen is populair in Nederland. De sport groeit nog steeds. Ongeveer drie miljoen Nederlanders loopt regelmatig (sportief) hard. De laatste jaren worden steeds meer hardloopevenementen georganiseerd. De zogenaamde 'fun runs' zijn ontzettend populair. Voorbeelden hiervan zijn color runs, citytrails en glow in the dark runs. Ze zijn erg laagdrempelig, omdat de afstand meestal niet meer dan 10 kilometer bedraagt. Grote steden hebben de marathon ontdekt als een effectief instrument om een stad te promoten. Voorbeelden zijn Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven. Internationaal scoort de marathon van New York hoog. De Zeeuws-Vlaamse marathon is in de eerste plaats bedoeld om de Zeeuwse lopers een podium te geven. Er worden geen geldprijzen of startgelden verstrekt. Deze marathon win je voor de eer. Het deelnemersveld bestaat voor het grootste deel uit Zeeuwen. De lokale atletiekverenigingen weten elkaar goed te vinden en bijna elke Zeeuwse vereniging vaardigt deelnemers af. De Kustmarathon en de Zeeuws-Vlaamse liggen een half jaar uit elkaar. Trainingsschema's voor beide evenementen lopen dus niet door elkaar. De getrainde loper kan ze allebei lopen.

Sponsoring waterschap

Het parcours van de marathon voert grotendeels over wegen van het waterschap. Dit is voor het waterschap een belangrijke reden om het evenement te sponsoren. Hetzelfde geldt voor de Kustmarathon die voor het grootste deel langs of over de dijken en duinen van het waterschap voert. Bovendien zijn het grote evenementen die toegankelijk zijn voor veel mensen. Behalve de hardlopers, komen er ook familie, vrienden en dagjesmensen op af. Dit geeft een impuls aan de plaatselijke middenstand.
Naast het sportieve doel is er ook een maatschappelijk doel gediend. Het waterschap zorgt in elk geval dat de wegen er piekfijn bijliggen. Hopelijk doen de weergoden de rest... ■

Parcours

De start is in de binnenstad van Hulst. Vervolgens gaat het naar de Belgische grens en via Kapellebrug en Heikant richting Drie Schouwen, achter Axel. Vervolgens gaan de lopers onderlangs Axel richting Schapenbout. Vanaf daar naar Magrette en Spui. De lopers bereiken Terneuzen via ziekenhuis De Honte. Vanaf het ziekenhuis is het nog zeven kilometer. Een moeilijk punt voor de lopers. Meestal worden de laatste kilometers niet op kracht, maar op karakter uitgelopen. Via de Otheense Kreek gaat het naar de zeedijk. Vanaf daar zijn het de laatste kilometers naar de finish op de markt van Terneuzen. De snelste loper doet er zo'n 2,5 uur over.

bijzonder gevonden

Het is even zoeken maar aan de kruising Mariastraat en Ringdijk Noord II in Cadzand staat de weegbrug Cadsandria uit 1912, schuin tegenover de statige molen 'Nooit Gedacht'.

door Chantal de Putter

Weegbrug Cadzand

Vanaf 1880 werd in West-Zeeuws-Vlaanderen begonnen met de aanleg van verschillende tramlijnen die aansloten op de tramlijnen in België. In 1912 werd de lijn Oostburg, Zuidzande, Cadzand aangelegd. Op deze lijn werden ook landbouwproducten vervoerd. Het gewicht van de vracht werd bepaald op de weegbrug. Op elke weegbrug werkten drie mensen: een weger, een lader en een tarreerder. De weger bediende de installatie, de lader hield toezicht op het vakkundig laden van de wagons en de tarreerder bepaalde het tarrapercentage van een vracht. In het bietenseizoen deed hij dit aan de hand van een mand schoongemaakte bieten. In Cadzand waren destijds drie weegbruggen.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Cadsandria door de Canadese militairen als veldkeuken gebruikt. In 2010 is begonnen met de restauratie van het gebouwtje. Leerlingen van het Zwincollege uit Oostburg hebben het weegmechanisme gerenoveerd. Sinds het najaar van 2011 is het weegbrughuisje weer helemaal spic en span.

In al die jaren zijn er heel wat namen in de stenen gekerfd. Niet allemaal meer leesbaar maar zeker bijzonder. ■

Parfum uit de polder

Stefan Leloux (45), muskusrattenbestrijder

In onze waterrijke provincie hebben muskusratten het prima naar hun zin. Ze graven er lustig op los en verzetten zo'n twaalf kruiwagens grond per jaar! Met verzakte oevers of verstoppingen in sloten als gevolg. Om die schade te voorkomen, bestrijden we de muskusrat. Stefan Leloux doet dat in het gebied van Krabbendijke tot Wolphaartsdijk.

"Dit is voor ons de belangrijkste tijd van het jaar, de voorjaarstrek. Muskusratten die vorig jaar zijn geboren, gaan op zoek naar een eigen territorium en naar een vrouwtje. Vooral de mannen leggen dan grote afstanden af. Dat is voor ons de kans om ze onderweg te onderscheppen. Lopend of varend speuren we naar snippers, poep of de plek waar ze in en uit het hol komen. Fuiken zetten we bij doorgangen, bijvoorbeeld duikers, die op hun route liggen. 's Zomers zie je ook wel resten van bietenblad of vreetplekken in de tarwe. En natuurlijk graven ze hun hol het liefst aan de zonkant. Het zijn slimme dieren hoor, je hebt ze niet zomaar te pakken. Soms ruik je zelfs de geur, muskusolie, die mannetjes achterlaten om een gebied af te bakenen. Een soort parfum uit de polder." ■

door Janneke la Gasse